

Bet. og Indstill. ang. Folketingsvalget i Maribo Amts 3. Valgr.

deres Huse 1ste Mai (jfr. Forhørsudskriften Folio 23, 24, 30, 44, 45, 49). Bemeldte Arbeidsmand Rasmussen og Forvalter Jagd bleve tagne i Forhør herom, den Førstnævnte endog gjen-tagende, og de benegtede da, at slige Udlabelser være faldne (jfr. Udskriften Pag. 31, 50). — Men derefter forklarede Arbeidsmand Niels Hansen Jæger af Drebygaard, at han havde paahørt, at en Dag kom Forvalter Jagd i Laden paa denne Gaard og spurgte 3 der beffestigede Arbeidere — iblandt hvilke fornævnte Rasmussen — paa hvem de vilde stemme, og at de svarede, at dette kunde de først afgjøre ved Valget; saa sagde Jagd: „Ja, I kan, som I vil, men I veed vel nok, hvad Excellentsen helst vil, og kan I ikke enes med ham paa den Maade, kan I vel heller ikke enes med ham paa anden Maade“ (jfr. Udskriften Folio 49). Paa Forehold af denne og andre Forklaringer tilfod oftnævnte Rasmussen, at Jagd den 2den Januar jagde i Kasteløen til ham og to andre Arbeidere: „Naar I imorgen stemme paa Stürup, faaer I Overs Dagløn, men hvis I ikke gjøre det, kan vi ikke arbejde sammen længere“. Da Rasmussen svarede, at det var noget tvungent, svarede Forvalteren: „Naar en Arbeidsmand ikke vil som sin Arbeidsgiver, har denne Lov til at affkedige sine Arbeidere“. For at dæmpe Jagds Vrede over hans Fortællinger paa Valgdagen om Valgtrykket, siger Rasmussen, at han understrev en Erklæring til Wiggers med den Bemærkning, „at denne Erklæring var smukkere lavet, end den efter det Rasferede burde være“. Erklæringen var nemlig usandsfærdig, men den er desuagtet understrevet af 17 Arbeidere paa Drebygaard og med disses Naavn af Wiggers indført i „Stiftsibenden“.

De 2de andre paagjældende Arbeidere, Arbeidsmand Mogens Rasmussen og Fæstehusmand Peter Rasmussen, have forklaret i alt Væsentligt, ligesom S. Chr. Rasmussen, om Samtalen med Jagd i Kasteløen (jfr. Forhøret Folio 50—52). Derimod er Forvalter Jagd ikke yderligere afhørt — trods hans Benægtelse af at have talt til Arbeiderne saaledes, som disse forklare. Ogsaa har Dommeren undladt at søge yderligere Dylksning hos de øvrige Arbeidere, skjøndt dertil syntes at være fuld Tjæ.

Med Hensyn til Berridsgaard (en Hovedgaard under Baroniet), er det forklaret af Arbeidsmand Ole Smed, der er 73 Aar gammel, at han af Baroniets Godsforvalter, Justitsraad Trap, blev beordret til at møde paa Valgdagen med den Bæf, at han fik Dagløn efter Tilfagn fra Excellentsen. Kandidaten blev ikke opgivet. Trap beordrede ham til at give Gartneren paa Gaarden og Arbeidsmand Rasmus Christensen i Kallerup samme Bæf. Disse 2de Valgere ere, ligesaa libet som Trap, afhørte. — Husmand Christen Clausen i Killerup forklarer, at han undlod at stemme, fordi han vilde have stemt

paa Pedersen, men han frygtede for at faae sit Hus opagt.

Smedemester Flade af Killerup: Han har hørt af Arbeidsmand Peter Knudsen paa Berridsgaard, at samtlige Arbeidere der, 13, havde Ordre til at stemme; skjøndt der ikke var nævnt nogen Kandidat, var det aldeles tydeligt efter Forpagterens Ansættelse og tidligere Valg, at Arbeiderne forstode dette Paalæg saaledes, at de skulde stemme paa Svires Kandidat. Et lignende Paalæg havde Arbeiderne hos Skovfoged Seld faaet. — I 1876 fik 4 Arbeidere Behreidelser af Excellentsen, fordi de stemte paa Vestres Kandidat. Husmand Niels Nielsen af Laars sagde paa Valgdagen, at han stemte paa Stürup imod sin Overbevisning: „han skulde jo have Brød til sig og Sine“. — Bemeldte N. Nielsen siger, at han ikke huffer, at han har talt saaledes; hans politiske Overbevisning er ikke fast; han er tilbøjelig til at stemme med den, for hvem han arbejder; han har hyppig arbejdet paa Baroniet. Tidligere har han stede stemt paa Pedersen. (jfr. Forhøret, Folio 71, 72, 48, 63.)

Skovfoged Seld af Dreby forklarer: Dagen før Valgdagen sagde han til sine 12 Arbeidere, at imorgen var intet Arbejde i Skoven, og til Valget skulde de Alle give Møde, og de, som ikke gjorde dette, fik ikke Arbejde i hans Distrikt. Da Arbeidsmand P. Rasmussen i Ebbe spurgte: „Hvem skulle vi da stemme paa?“, svarede Seld: „Det maa I selv afgjøre, men her bliver intet Arbejde i Skoven imorgen“. — Af disse Arbeidere ere 6 afhørte og have tiltraadt Selds Forklaring. De stemte Alle paa Stürup, skjøndt de tidligere havde stemt paa Pedersen (jfr. Forhøret, Folio 62 og 63).

Skovfoged Hansen af Jægersborg: Han har sagt til 2 Afkordarbeidere, at paa Valgdagen fik de intet Arbejde, for saa skulde der stemmes, men han tilspode ikke, at hvis de ikke stemte, vilde de miste Arbejdet. — I April 1877 opfordrede han Arbeiderne til at underskrive Adressen til Ministeriet. — Gaardeier S. Knudsen og Skomager N. Andersen af Kalø forklare, at de have hørt, at Husmand Lars Jochumsen af Kalø har før Valget oplest Navnene paa Skovfoged Hansens Arbeidere og spurgt, hvem de vilde stemme paa — fordi Hansen ikke selv vilde gjøre det (jfr. Forhøret, Folio 71 og 68).

2. Hovedgaarden Søholt og Lille-Søholt. Etatsraad Sjørgensen, Eier af Søholt, forklarer: igjennem sin Forvalter betydede han i Anledning af sidste Valg sine Arbeidere, at ligesom de havde fuldstændig Frihed til at stemme paa hvilken Kandidat, de vilde, saaledes forbeholdt han sig ogsaa at affkedige sine Arbeidere, som han vilde. (Jfr. Fol. 9).

Forvalter Bøss paa Søholt: efter Etatsraad Sjørgensens Paalæg har han sagt til Arbeiderne